

Centrum pro otázky životního prostředí UK

Jana Dlouhá

Pojmy: environmentální vzdělání
versus
vzdělání pro udržitelný rozvoj.
Důsledky pro tvorbu politik

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Státní program EVVO v ČR, 2000

Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.

(Zák.č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, §16)

Vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR)

Strategie VUR EHK OSN, 2005

VUR ve vztahu k EVVO:

Zaměřuje se na využívání přírodních zdrojů a důležitost jejich obnovitelnosti (UR)

- pedagogickými nástroji VUR (na univerzitách) - metody mapování zdrojů: ekologické stopy, toky materiálů...

Složky VUR - **etika a spravedlnost, principy demokracie, sociální a globální zodpovědnost**

Strategie VUR v ČR, (2008 - 2015)

„Strategie VUR v ČR je v oblasti vzdělávání jedním z klíčových průřezových dokumentů, který začleňuje do stávajících oblastí vzdělávání nové přístupy, metody a témata.“

...

(viz též Jan Činčera: [Výchova k udržitelnému rozvoji : mýtus nebo nová vlna?](#) (Envigogika 2008/III/1))

Opatření pro roky 2011 a 2012 ke SVUR ČR - implementační dokument

(Opatření vlády č.j. 1266/10)

VUR rozšiřuje aktuální pojetí vzdělávání právě o přístup orientovaný na budoucnost.

vychází z propojení sociálních, ekonomických a environmentálních aspektů rozvoje (zde využívá celospolečenský dialog),

směřuje k celostnímu rozvoji (rozvoj znalostí, dovedností, postojů, hodnot),

akcentuje moderní metody a formy vzdělávání

Procesy ve VUR (Tilbury, 2010)

Klíčové procesy

podporující koncepční rámce a praxi VUR

- **Spolupráce a dialog**
- Holistické procesy (zapojení celého systému)
- Procesy inovace (kurikula, výuky/učení)
- Procesy aktivního a participativního učení
 - kritické,
 - hodnotově orientované,
 - zaměřené do budoucnosti,...

Spolupráce: analýza AP SVUR evropských zemí (www.unece.org)

Německo

2. cíl: Vytvořit užší vazby mezi hráči ve VUR

Norsko

2. priorita: spolupráce v sítích, komunikace

Slovensko

- Komise VVTUR - poradní orgán MŠ SR a MŽP SR - plní koncepční, kontrolní a koordinační úlohy (institucionální zabezpečení)
- pracovní skupiny: rozpracování AP, monitoring

Potíže v regionu EU/západní Evr. (Second evaluation report, EHK, 2011)

- Nedostatečné implementační mechanismy
- **Malé zapojení různých hráčů**
- **Neefektivní komunikace** mezi ministerstvy
- Nepříznivé politické a ekonomické klima
- Roztříštěná koordinace, malá diseminace
- Chybí dlouhodobé plánování
- Kolize s principy neutrality ve vzdělání
- Holismus x oborová orientace

Potíže v regionu EECCA (Second evaluation report, EHK, 2011)

EECCA = východní Evropa, Caucasus, stř.Asie

- Nedostatek finančních zdrojů
- Politická nestabilita ohrožuje proces implementace
- VUR - nízká priorita, atraktivita (donoři)
- Nedostatečný výzkum v oblasti VUR
- Nedostatečná komunikace ministerstev
- Časté změny v administrativě

Kde jsme my?

Rozdíl EU x EECCA:

(V oblasti kompetencí) je **participace v demokratickém rozhodování v EECCA** nejnižší prioritou, v regionu EU/záp. Evropy naopak nejvyšší.

Otázky do diskuze

Hybné síly VUR:

- tradice, výzkum, zahraniční vzory, ...?

Role výzkumu ve VUR:

- kdo, na jaké otázky odpovídá, jak probíhá odborný dialog, jak využívat výsledky?

Formální versus neformální vzdělávání:

- jak využít existujícího potenciálu?

Děkuji za pozornost

Jana Dlouhá

Jana.Dlouha@czp.cuni.cz

COŽP UK

<http://www.czp.cuni.cz/>

NSE VUR

